

Vážení čitatelia, veríme, že si prebiehajúce leto užívate naplno. Horúce prázdninové dni sú spojené jednak s kúpaliskami či dovolenkou pri mori, ale aj s festivalmi a slávnosťami. U nás v Župčanoch patrí leto takisto rôznym podujatiam. Aj keď len nedávno začalo, vedenie obce už stihlo usporiadať tretí ročník vydareného podujatia Deň rodiny. Jednej z májových nediel zas patria už tradičné Župčianske folklórne slávnosti, ktorých už 16. ročník členovia Dedinskej folklórnej skupiny Záborský pripravili 25. mája.

• Obnovené priestranstvo pred obecným úradom

• Deň rodiny

Zdalo sa Vám, že ste nepochopili zmysel bájky Jonáša Záborského Netopiere, ktorú sme uverejnili v marcovom čísle? Nebude to len náročným autor-ským štýlom Jonáša Záborského. Pri finálnych úpravách novín nám z bájky vypadli niektoré slová, ktoré text rozhádzali. Ospravedlňujeme sa za to a spomínanú bájkku Netopiere prinášame už v plnej verzii.

Želáme Vám pohodu pri čítaní a nech Vám prázdniny či dovolenka vyjdú podľa plánov.

Samuel Kucharik

Okrem týchto podujatí sa v tomto čísle Župčianskych novín obzrieme aj za oslavami 20. výročia ZUŠ, ktorá u nás pôsobí a pozveme Vás na ďalšie letné podujatia organizované obcou.

Ak natrafíte počas leta v našej obci na niečo pekné, s čím by ste sa chceli podeliť a odfoťte nám to alebo napíšete o tom pár slov, v jesennom čísle to radi uverejníme. Svoje postrehy nám zašlite na mailovú adresu: noviny@zupcany.sk.

Jonáš Záborský: Netopiere

*Vrabcov z jednej, z druhej strany myší zbor
viedli medzi sebou o pšenicu spor;
a keď márne boli reči,
pribehli ku vojne a ku meči.
Hľadali obe strany spoločníkov,
vyslali aj k netopierom rečníkov.
Ale netopiere tým i týmto službu odopreli.
Vrabcom odkázali, že ku myšiam patria;
myšiam osvedčili, že sú vtákov bratia.
Od tých dôb nesmejú sa ukázať povidne.
Všetko, čo nemá svojho charakteru, bridné.*

Starosta informuje ...

Viackrát, pre ľahšie vysvetlenie vecí, som použil prirovnanie obce s rodinou – domácnosťou. Tak ako doma, tak aj v obci sa potrebujeme vysporiadať so zvyšovaním cien, určovať si priority a robiť tak, aby vládla väčšinová spokojnosť. Tak ako deti si možno myslia, že rodičia pre nich nerobia všetko čo potrebujú, tak aj niektorí obyvatelia majú také isté myšlienky a vyjadrenia o starostovi. Málo kto však vidí až do vnútra vecí, či už u rodičov, alebo u starostu, a hodnotí sa to len povrchné. Možno až čas ukáže dobrý úmysel a správne konanie.

Niekedy v tom našom živote prídu okolnosti, ktoré sú hlboké, silné a nečakané. 22.03.2025 v ranných hodinách som prijal hovor, kde mi bolo oznámené, že Peter Mihaló zomrel. Kolega, ktorého som do služby povolal pred 2 rokmi, lebo bral túto prácu rovnako ako ja – ako poslanie. Bol ten, ktorý vedel povzbudiť v ťažkých chvíľach, ten ktorý si „zobral problém“, že on to spraví, vybaví. Bol ten, ktorý sa na veci pozeral s nadhľadom a chcením meniť Župčany k lepšiemu. Darilo sa mu to, ale nedokončil všetko čo chcel. Mal svojskú povahu a humor, ktorým hovoril ľuďom pravdu. Nepoznal som ho dlho, ale jeho prístup ma presvedčil k tomu, že som mu plne dôveroval. Naučil ma veľa dobrých vecí a bude chýbať, nie len ako pracovník na obecnom úrade, ale aj ako kamarát. Spomínajme na neho v dobrom.

• Fotografiu poskytla Zuzana Kačírek

Od 01. apríla 2025 nadobudol účinnosť **nový stavebný zákon** a tým nastalo aj niekoľko zmien. Zmeny sú v samotných procesoch, pomenovaní niektorých konaní, v drobných stavbách, v správnych poplatkoch a lehotách. Spustil sa nový portál výstavby, kde by sa prioritne mali zadávať všetky stavebné zámery a získavali sa tak aj potrebné vyjadrenia všetkých orgánov. Centrálny portál výstavby je novinkou pre všetkých zainteresovaných a má ešte svoje „muchy“, ktoré sa v prevádzke vychytávajú a zlepšujú. Je však možné, predložiť žiadosti v prechodnom období ešte aj v papierovej podobe, priamo u nás na úrade. Takmer celú agendu nášho stavebného úradu zastrešuje spoločná úradovňa stavebného úradu v obci Široké.

V máji sme v Poľsku podpísali memorandum o spolupráci s partnerskou obcou Chmielnik, ktorá sa nachádza v blízkosti mesta Rzeszow. Medzinárodné partnerstvá pomáhajú k vzájomnej spolupráci a k výmene skúseností a dobrej praxe. Poliáci patria k ukázkovým príkladom v čerpaní dotácií a celkového rozvoja krajiny. Koncom mája sme na hodnotenie podali

spoločný projekt v rámci programu Interreg, v ktorom ide o vzájomnú spoluprácu miestnych organizácií.

Po niekoľkých rokoch sa podarilo obnoviť priestranstvo pred obecným úradom. Išlo o jeho rekonštrukciu, kde sme sa museli popasovať aj s nečakanými problémami, ako napríklad stará nefunkčná zakopaná žumpa, staré kanalizačné prepojenia, elektrický stĺp na parkovisku a plynové potrubie, ktoré sme museli preložiť. Stavenisko bolo odovzdané zhotoviteľovi 07. apríla 2025 a dokončené bolo 18. júna 2025. Dotiahli sme to do konca a teraz si môžete aj posediť na lavičke pri obecnom úrade a vstup už tak má dôstojnejší charakter, ktorý spĺňa aj požadované normy pre znevýhodnených návštevníkov. Takmer 80% z celkových výdavkov na rekonštrukciu sme získali zo združenia MAS SKALA z programu Poľnohospodárskej platobnej agentúry.

Obnova hrobu Jonáša Záborského

Na hrob Jonáša Záborského sa po renovácii, ktorú podporil Prešovský samosprávny kraj sumou 10 tisíc €, vrátil pôvodný náhrobník, ktorý bol osadený v múre kúrie. Kamenný pomník bude z nádvorja kos-

tola premiestnený do tzv. malého parku oproti obecnému úradu, ktorý voláme aj Park Jonáša Záborského.

V závere chcem poďakovať všetkým, ktorí sa aktívne pričínili k organizácii Dňa rodiny 2025. Bez nasadenia týchto ochotných ľudí by sa to nepodarilo. Osobne chcem poďakovať sponzorom, kolegyniam a kolegom z obecné-

ho úradu a poslancom obecného zastupiteľstva za ich aktívny prístup. Únia žien, dievčatá z obecnej knižnice, dobrovoľní hasiči a futbalisti nemohli chýbať. Ďakujem.

Želám Vám krásne a pokojné leto, plné zážitkov, oddychu a vidíme sa v letnom kine 29. augusta 2025.

Váš starosta

Mária Strojná získala zlatú medailu Jána Babilona

Naša obyvateľka Mária Strojná, ktorá je majsterkou odborného výcviku na Súkromnej strednej odbornej škole hotelierstva a gastronómie Mladosť, bola dňa 21. marca 2025 ocenená Slovenským zväzom kuchárov a cukrárov zlatou medailou Jána Babilona. Toto ocenenie získala za dlhoročnú spoluprácu, ako uznanie tvrdej práce, odhodlania a odovzdávania skúseností mladým talentom.

Prečo medaila ktorú získala pani Mária nesie meno Jána Babilona? Ján Babilon bol majiteľom reštaurácie v Pešti a autorom prvej kuchárskej knihy v slovenskej reči, vydané v roku 1870. Kniha obsahovala 1500 receptov, ktoré zozbieral za 20 rokov svojho pôsobenia v oblasti gastronómie.

Pani Mária sa vyučovaniu v oblasti gastronómie venuje už takmer 40 rokov. Ako sa sama vyjadrila, záujem o gastronómiu sa u nej prejavil už v detstve, keďže jej otec taktiež pracoval v tejto oblasti a bol pre ňu príkladom. Toto povolanie je pre ňu zároveň poslaním aj záľubou. S tým je spojené neustále vzdelávanie sa a sledovanie gastronomických trendov, ktoré následne odovzdáva svojim žiakom, pričom sa venuje najmä oblasti stolovania. Svojich zverencov pripravuje nielen na ich budúce povolanie, ale aj na množstvo súťaží, ktoré s nimi absolvuje a z ktorých si prinášajú veľa úspechov a ocenení.

Rozhovor s Máriou Strojnou si môžete vypočuť v archíve Rádia Regina Východ, bol odvysielaný

v rámci relácie „Z rozhlasovej kuchyne Rádia Regina Východ“ dňa 12. apríla o 11-tej hodine. Pani Mária v ňom pútavo rozpráva o svojom vzťahu k svojmu povolaniu, aj gastronómii ako takej.

Martina Krempaská, fotografiu poskytla M. Strojná

ZUŠ oslávila 20. výročie svojho založenia

We Are The Champions (My sme víťazi) – skladba, ktorou veľkolepo zavŕšili koncert účinkujúci žiaci ZUŠ Veľký Šariš, zoskupení do symfonického orchestra, pod vedením dirigentskej paličky Júliusa Selčana ml., pri príležitosti 20. výročia založenia školy, dňa 21. mája 2025 v Sále PKO Čierny Orol v Prešove. Pieseň, kde sa stretla dokonalosť empatického a priateľského pána učiteľa, s talentom a usilovnosťou žiakov, ktorej výsledkom bolo ich víťazstvo a pre nás, hostí, zimomriavky po tele.

Program bol bohatý a svoje umenie predviedli jednotlivci ale aj hudobné zoskupenia.

huslistov, jedným z nich aj p. učiteľ Gálik, a taktiež súčasťou gitarového orchestra pod vedením p. uč. Kocúrekovej.

Obrovským potleskom bola odmenená Tamara Antolová za svoj profesionálny výkon so skladbou Let čmeliaka, v sólo hre na klavír.

Zaujímavým predstavením bol tanec žiačok tanečného oddelenia na skladbu Libertango, v podaní akordeónového súboru, kde jedným z hudobníkov bol Tobias Hrabčák, pod vedením p. učiteľa Palidrába a Kušníra. Aj mladší hudobníci, súrodenci Lucka a Petko Dragulovci sa postavili pred obrovské obecenstvo a odohrali spolu duet na klavíri a husliach.

Aj Župčany mali okrem žiakov ZUŠ z Veľkého Šariša, Malého Šariša, Záhradného zastúpenie medzi 35 hudobníkmi symfonického orchestra: Klauďa Halčáková (gitara), Tamara Antolová (klavír), Bystrík Hudák (gitara) a Matej Bartek (bicie), ktorí boli taktiež súčasťou školskej kapely a sprevádzali s komorným sláčikovým orchestrom trio sólových

Atmosféru spríjemnili dievčatká z tanečného odboru pod vedením p. učiteľky Kvetky Selčanovej.

Ďakujeme p. riaditeľovi, učiteľom aj žiakom za veľkolepý kultúrny zážitok, blahoželáme ku krásnemu jubileu a prajeme veľa ďalších úspešných rokov, plných inšpirácie, tvorivosti a spokojnosti.

Text a foto Katarína Hudáková

Duchovný život v našej obci

Púť do Krakova

Tak ako každoročne, aj tento rok sa nás v sobotu 26. apríla 2025 vybralo 75 pútnikov z našej farnosti a filiálky Malý Šariš, na púť do Krakova – Lagievník, k Božiemu milosrdenstvu. Aj tento rok nás sprevádzali dvaja kňazi. Výpomocný duchovný otec z obce Svinia, Blažej Tomko a páter Rafael Tressa OP zo Zvolena, ktorý bol aj hlavným celebrantom sv. omše. Tú sme po prvýkrát mali v kaplnke pod Sanktuáriom Jána Pavla II., ktorého 20. výročie smrti si v tomto roku pripomíname. Bol to duchovne neopísateľný zážitok, o ktorý nás svojimi spevmi obohatili aj naše dve zboristky. Posilnení Božím milosrdenstvom a s požehnaním Pátra Rafaela, sme sa šťastlivo vrátili domov.

Text a foto Mária Hrabčáková

• Prvé sväté prijímanie 18.5.2025, foto: Gabriel Horváth

• Prvé sväté prijímanie 25.5.2025, foto: Gabriel Horváth

• Birmovka 31.5.2025, foto: Samuel Kucharik

• Sviatok sv. Floriána 4.5.2025, foto: DHZ Župčany

Príprava obnovy kúrie v Župčanoch je zavŕšená

Barokovo-klasicistická kúria rodu Pulszky v Župčanoch, ktorá je spolu s prilahlým parkom nehnuteľnou národnou kultúrnou pamiatkou (NKP) a jednou z historických, architektonických a kultúrnych dominánt obce, bola už od začiatku nového milénia nevyužívaná, zanedbaná, poškodzovaná vandalmi a postupne chátrala. Vlastníkovi predmetnej NKP – obci Župčany, sa v uplynulých dvoch rokoch podarilo zahájiť proces jej komplexnej obnovy a uspôsobenia pre potreby nového obecného úradu, ktorého prípravná fáza bola úspešne zavŕšená začiatkom tohto kalendárneho roka.

Vzhľadom k eminentným pamiatkovým hodnotám kúrie a potrebe jej úpravy pre účely novej funkcie, bolo nevyhnutné v začiatku prípravy obnovy na objekte uskutočniť pamiatkový architektonicko-historický výskum. Cieľom výskumu bola o. i. analýza historického vývoja kúrie, vyhodnotenie hodnotných stavebných, remeselných a umeleckých prvkov, či spracovanie návrhu formy jej prezentácie, pričom jeho autormi sú renomovaní odborníci v odbore historických stavieb – Mgr. Michaela Haviarová, PhD. a Mgr. art. Tomáš Haviar. Na základe sondáže a analýzy historických konštrukcií, ako aj poznatkov získaných archívnym výskumom (Mgr. Tomáš Janura, PhD.) a dedrochronologickým výskumom (Ing. Tomáš Kyncl), výskumníci identifikovali štyri historické stavebné etapy vývoja kúrie. Tieto sú datované od obdobia jej výstavby v roku 1788, cez jej klasicistickú úpravu v roku 1840 a rozšírenie v roku 1900, až po jej uspôsobenie pre potreby muzeálnej expozície v druhej polovici 20. storočia. Výskum identifikoval viac než dve desiatky hodnotných remeselných a umeleckých prvkov objektu, pričom osobitný význam preukázal historickému manzardovému krovu strechy kúrie (1820), ktorý na základe výsledkov výskumu krovových konštrukcií (Ing. L. Suchý, PhD.) možno hodnotiť ako najstarší barokový manzardový krov so stojatými stolicami v regióne Šariša. Nemenej dôležitú prácu odvedli výskumníci pri návrhu obnovy a prezentácie NKP, ktorý navrhuje formu a spôsob prezentácie objektu v klasicistickom slohu vrátane ďalších hodnotných (starších i mladších) historických prvkov.

Na výsledky architektonicko-historického výskumu ďalej priamo nadviazali ďalšie prípravne projekty – architektonická štúdia uspôsobenia objektu pre potreby sídla obce, ktorej autormi sú Tomáš Kokinda a Peter Kaliňák, ako aj dendrologický posudok stavu historického krovu pre účely jeho rekonštrukcie, ktorý bol spracovaný špecialistom v oblasti poškodenia a ochrany dreva – prof. Ing. Ladislavom Reinprechtom, CSc. Na základe týchto prípravných dokumentácií bola následne vypracovaná projektová dokumentácia obnovy kúrie (najskôr pre potreby povolenia stavby a následne pre účely realizácie obnovy). Spracovateľ projektovej dokumentácie – Ing. arch. Viktor Guth, pristúpil k povahe a cieľom obnovy s náležitým rešpektom. Vo výsledku vyriešil formu a cieľnú podobu obnovy kúrie citlivo k jej historickým konštrukciám a prvkom, avšak inovatívne k povahe novej funkcie objektu. Napriek úskaliam riešenia obnovy pamiatkovej stavby akými boli napríklad zachovanie historického krovu či charakteristických špaletových okien, je projektová dokumentácia riešená pomerne nadčasovo. V tomto ohľade možno vyzdvihnúť nielen často problematickú energetiku budovy, ale aj napr. adekvátne uspôsobenie sociálnych priestorov či využitie suterénu.

Celkovo možno hodnotiť postup prípravy – kvalitu a rýchlosť celého procesu spracovania výskumov, posudkov a dokumentácií v procese obnovy kúrie v Župčanoch ako prinajmenšom pozoruhodný. Tento výsledok je však nepochybne zásluhou angažovaného a citlivého prístupu vlastníka, ktorý okrem vyššie uvedených priprav uskutočnil aj celý rad menších údržbových prác, čím nielen znížil náklady na budúci rozsah realizačných prác, ale aj aktuálne zlepšil celkový stav objektu. Ukončenie prípravnej fázy je dôležitým míľnikom na ceste k úspešnej realizácii obnovy národnej kultúrnej pamiatky. V Župčanoch tento proces prebehol príkladne, pričom kvalita a nadčasové riešenie projektu obnovy iste napomôžu zaisteniu dostatočných prostriedkov pre samotnú realizáciu jej obnovy.

Mgr. Matej Tatarka, PhD.

Krajský pamiatkový úrad Prešov

*Foto: Krajské múzeum v Prešove,
fotodokumentačné oddelenie*

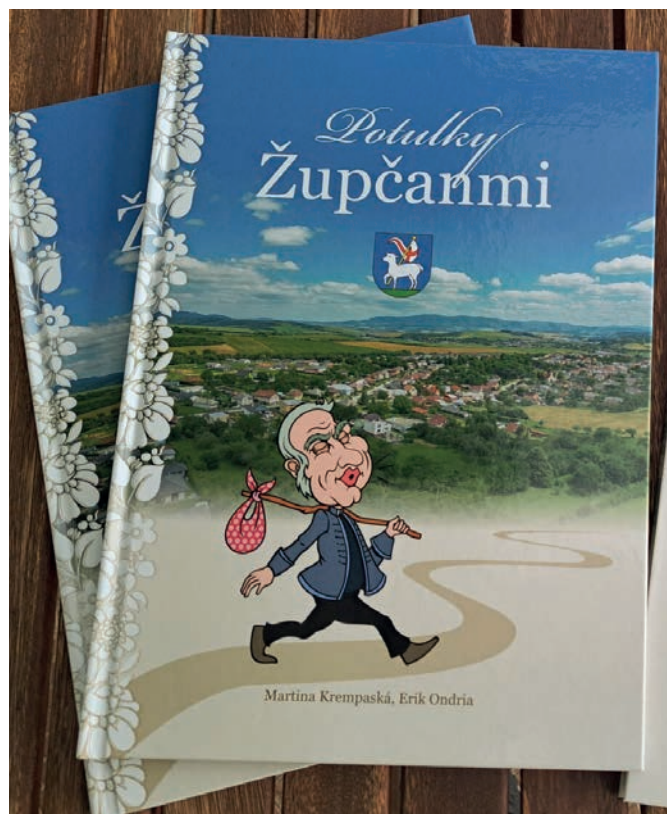
Zapojili sme sa do súťaže „Kniha roka PSK 2024“

Obec Župčany sa s publikáciou „Potulky Župčanmi“ zapojila do súťaže „Kniha roka PSK 2024“, v ktorej budú nominované knihy vydané v predošlom kalendárnom roku hodnotené nielen odbornou porotou, ale zabojujú aj o priazeň čitateľov. Odborná porota bude v súťaži posudzovať obsahovú, literárnu, výtvarnú a grafickú stránku kníh, ako aj úroveň ich polygrafického spracovania.

Verejnosť sa do hlasovania môže zapojiť od 2. júna do 31. augusta 2025, vyplnením formulára uverejneného na webových stránkach a sociálnych sieťach regionálnych knižníc (napr. <https://www.kniznica-poh.sk/>). Do hlasovania je možné sa zapojiť z jednej mailovej adresy iba raz počas celého trvania súťaže. Čitatelia môžu hlasovať za 1 knihu v každej zo 4 súťažných kategórií – beletria pre deti a mládež, beletria pre dospelých, náučná literatúra a populárno-náučná literatúra. Slávnostné vyhlásenie súťaže sa uskutoční v septembri 2025.

Kniha „Potulky Župčanmi“ súťaží v kategórii „populárno-náučná literatúra“ a jej tvorcovia Vám budú vďační za každý zaslaný hlas ☺.

Martina Krempaská

Čo nás čaká počas leta?

LETO S KNIŽNICOU

Aj tento rok si animátorky z obecnej knižnice pripravili pre naše deti niekoľko zaujímavých aktivít na leto. Veria, že sa program bude deťom páčiť a zažijú spolu pekný čas. O konkrétnych aktivitách Vás budeme v predstihu informovať prostredníctvom rozhlasu, obecnej stránky a facebookových profilov obce a obecnej knižnice.

VÝSTAVA MLADEJ UMELKYNĚ

Umenie lahodí oku, no dokáže pohladit aj dušu. V obecnom parku sa v nedeľu **10. augusta** môžete tešiť na výstavu umeleckých prác *Lívie Halčákovovej*, ktorá bude obzvláštnená tónmi gitár mladých hudobníkov. Nebude chýbať možnosť dopriať si lahodnú kávu a koláče v „kaviarni“ Únie žien.

LETNÉ KINO

Letné kino sa minulého roku v našej obci tešilo veľkému záujmu a preto sme sa rozhodli, že aj na záver tohto leta budeme v parku na amfiteátri premietat. Premietanie je plánované na piatok, **29. augusta**. O presnom čase a vybranom titule Vás budeme včas informovať.

SUSEDSKÝ JARMOK

Susedský jarmok, alebo aj susedská burza, sa v našej obci každoročne teší veľkej obľube. Nebude chýbať ani na sklonku tohto leta, **14. septembra**. Záujem o predaj vlastných výrobkov a produktov je potrebné vopred nahlásiť na obecnom úrade.

Krátke správy

Deň matiek

Vo štvrtok 15. mája o 17-tej hodine deti zo základnej a materskej školy a žiaci základnej umeleckej školy potešili v kultúrnom dome pestrým programom každú prítomnú mamu, ktorej dopriali krásny umelecký zážitok pri príležitosti Dňa matiek. Tanec, spev, recitácie a ľudové pásmo boli dôkazom šikovnosti nielen účinkujúcich detí, ale aj pedagógov, ktorí ich na vystúpenie svedomito a trpezlivo pripravovali. Slzička dojatia a radosti sa zaleskla v oku azda každej prítomnej mamičky.

Folklórne slávnosti

16. ročník „Župčianskych folklórnych slávností“ sa konal v nedeľu 25. mája od 15-tej hodiny v obecnom parku. Podujatie ponúklo návštevníkom mnoho nádhernej ľudovej hudby a tancov. Tento ročník bol obzvláštny aj o folklór ďalekého východu, v podaní členiek skupiny brušných orientálnych tancov IriS z Prešova.

Raňajky so starostom

Štvrtok 19. júna začal na obecnej úrade raňajkami pána starostu s našimi štvrtákmi, ktorí od septembra zasadnú do lavíc iných základných škôl a v tej našej župčianskej trávil posledné dni. Prijemnú atmosféru umocnilo chutné jedlo a zvedavé otázky detí, ktoré rozprúdili zaujímavú diskusiu. Všetkým deťom z končiacieho ročníka prajeme krásne letné prázdniny a veľa úspechov na druhom stupni základnej školy.

Deň rodiny

Počasiu nám tento rok prialo a my sme si v kruhu svojich rodín, priateľov a susedov vychutnali krásnu sobotu plnú zábavy, vystúpení a najrôznejších atrakcií.

21. júna od 14-tej hodiny v obecnom parku nechýbali skákacie hrady, rôzne pohybové aktivity ako sú jumping či zumba, detský kútik Obecnej knižnice s kreatívnymi dielňami a maľovaním na tvár, ukážka hasičskej techniky, stánok zdravia s VŠZP a detská diskotéka s bublinkami. Zaujímavosťou bola detská súťaž „Uchmatni si plyšáka“, kde si deti za odmenu mohli vybrať zo zánovných plyšových hračiek, ktoré nám venovali mamičky zo Župčian, za čo im srdečne ďakujeme. Každá darovaná hračka si našla nový domov a robí radosť ďalším deťom.

Svojím vystúpením tento deň spestrili mažoretky zoskupenia Luna z Prešova, žiaci hudobného odboru z tunajšej ZUŠ, gymnastky Miška, Olívia a Meliska, Detský folklórny kolektív Medzianske škovránky, Divadlo Portál s predstavením Martinko Klingáč, Dávidko Germuška so spevom, Ryan Dávid Swanson s hrou na gitare a Skupina IriS s orientálnymi brušnými tancami.

Súčasťou podujatia boli aj predajné stánky a stánky s občerstvením, pričom už tradične nesmela chýbať kaviareň Únie žien s chutnými koláčmi a prezentácia vín ALISTA.

Zlatým klincom tretieho ročníka „Dňa rodiny“ bolo vyhodnotenie súťaže vo varení kotlíkovej polievky „Peťova kotlíkovica“ na počesť nášho gulášmajstra Peťa, ktorý už žiaľ nie je medzi nami. Varenia sa zúčastnilo 8 tímov, pričom prvenstvo získal tím pána Figulu – PD Buchwald. Nasledovalo žrebovanie rodinnej tomboly, kde sa súťažilo o viac než 30 cien, pričom hlavnou cenou bola mimoriadne atraktívna vírivka pre 6 osôb. Celý večer zakončila tanečná zábava s Double DJ a my veríme, že sa v takejto príjemnej atmosfére zídeme znovu o rok.

Na záver by sme chceli poďakovať všetkým, ktorí sa postarali o prípravu tohto podujatia a zároveň všetkým ktorí podporili „Deň rodiny“ či už materiálne ale-

• Účastníci súťaže o najlepšiu kotlíkovicu

bo finančne. Bolo ich naozaj neúrekom, za všetkých spomenieme firmu L.C. Manager, firmu DulKop a OZ Animal centrum Spoločný svet. ĎAKUJEME.

• Bohatá tombola

• Ochutnávka kotlíkovíc

Nová znelka v obecnom rozhlase

Zaiste ste si všimli, že počas hlásení v obecnom rozhlase znie pred niektorými oznamami krásna nová znelka. Nesie názov „Ach na Jana, po Janovi“. Je to pôvodne ľudová pieseň a za jej zaranžovanie a nahrávku ďakujeme pánovi Júliusovi Selčanovi ml., ktorý ju pripravil špeciálne pre našu obec, dokonca s krásnym ve-

novaním: „Hudba je univerzálnym jazykom, ktorý dokáže vyjadriť to, čo sa slovami niekedy povedať nedá“. Aj týmto spôsobom Vám prinášame kúsok umenia počas bežných dní.

Krátke správy pripravila
Martina Krempaská

Fričovci zo Župčian

Štefan Fritš (1863–1938)

Otec Jozefa Fritša, sa narodil v r. 1863 v Gergela-ku v rodine Andreja Fritsa (1824) a Anny r. Janíčkovej (1837) z Ostrovian a prežil detstvo v rodine so 7 deťmi. Vtedajšia bieda rozhodla o tom, že 16-17 ročného Štefana poslala rodina (spolu s viacerými rovesníkmi) „do sveta“ : dostal na cestu veľký nôž za sáru čižmy a kus slaniny. Ako sa Štefan dostal do Hamburgu nevedno, ale je isté, že sa tam zjednal za robotníka na zaoceánsku loď, mieriacu do Ameriky. Síce, keď ako „správny Slováč“ vytiahol pri mládeneckej bitke na lodi nôž, bol 2 dni zavretý v lodnej cele a potom až do Ameriky pracoval v najhoršom zadelení – lopatoval uhlie do lodných motorov. V Amerike pracoval najskôr ako baník, neskôr už ako dozorca na stavbe transamerickej magistrály, ale najviac mu imponovali statní mladí vojaci s peknou uniformou a klobúkmi. A tak sa prihlásil a prijali ho do americkej armády. (cca v r. 1882). Aj tu sa osvedčil ako správny chlap a keď ho „vysmievali, že nevie boxovať“, praštil svojho súpera o zem. Velitelia ho ale poznali ako mierumilovného dobrého človeka a uznali, že bol vyprovokovaný a „postúpil“ – stal sa pobočníkom veliteľa a trubačom.

Na Filipínach, kde bol so svojim oddielom potláčať domáce povstanie veľkú časť oddielu postihla epidémia týfusu (alebo cholery, nevedno). A môj starý otec, z posledných síl pri prechode veľkej vizity okolo na zemi ležiacich dehydrovaných chorých, sa vzoprel na lokte a zakričal: „dajce mi jušku!“ (= tekutá časť kyslej kapusty). Jediný, kto ho rozumel, Poliak sanitár, mu jušku doniesol a možno aj to, ho zachránilo od smrti (úmrtnosť bola cca 80%-ná).

Po 9 rokoch vojenskej služby bol však Štefan „suspendovaný“ pre údajný nález na srdci a tak sa, už ako „Amerikán s vojenskou penziou“ vrátil v r. 1891 domov. So svojou budúcou manželkou sa Štefan zoznámil náhodou, keď mladú 17-ročnú krásnu Veroniku viezol otec na voze k lekárovi v Prešove, a ona zbadala „amerikánsky oblečeného mladého Štefana“ povedala otcovi: „Pale, šak to môže budz doktor!“, oslovili ho, Štefan ich síce usmernil, ale na prvý pohľad sa zalúbil do Veroniky. A keď sa Štefan (ako najvzdelanejší človek v dedine) stal richtárom Župčian, postavil dom, v r. 1894, konal sa sobáš s Veronikou Germuškovou.

Štefan bol ambiciózný človek: organista pán Baran ho naučil hrať na organy, gazdoval na gazdovstve (3 gboly, alebo ½ jutra), sám sial, kosil, zväžal a richtárčil. Postupne sa im narodilo 5 detí, žili šťastne, avšak po pôrode 5-teho Toňa, Veronika (zrejme na popôrodne komplikácie) zomrela a zanechala manželovi a 11-ročnej dcére Anne štyroch malých súrodencov vo veku 0– 8 rokov. Na jej pohrebe bola „celá dedina“.

Anna, za pomoci susediek a otca, sa starala o 4 súrodencov, kým ako 18 ročná krásavica (po mamke) sa

nevydala do susednej obce Svinia (1912) za Andreja Oršuláka (1884). Štefan sa presťahoval do Prešova, kde jeho deti začali študovať na gymnáziu. V tom čase urobil vyhlásenie, hodné skúseného svetaznalého človeka: „A teraz šicke štyri mojo dzeci budú panove! A hoľem jeden naj budze plėban“. A v celom ďalšom živote udržiaval pokope rodinu a zo svojho „amerického dôchodku“ zrealizoval svoje želanie: všetky štyri deti postupne aj za vzájomnej súrodeneckej výpomoci vyštudovali napokon medicínu a tak z r. 1931 sa zachovala fotografia hrdého otca a jeho 4 detí – lekárov.

Otec Štefan žil od r. 1912 v Prešove, neskôr krátko v Buzici pri Košiciach, a získal v r. 1920 v Prešove aj domovské právo. Po sobáši syna Jozefa s Klárou, rod. Duchoňovou (1932) dcérou JUDr. Alexeja Duchoňa, žil až do svojej smrti (1938) v rodine Jozefa v Prešove na Hlavnej ul. č.32. V posledných rokoch svojho života rád cestoval, stretával sa s „amerikánmi“, navštevoval rodiny svojich detí ale vždy sa po krátkom čase vracal (podľa jeho slov) „ku svojej Veronke“ na cintorín v Župčanoch.

5 detí Štefana založilo rodinnú tradíciu:

- Najstaršia dcéra Anna sa vydala za Ondreja Oršuláka a žili v Svinii. Jej 4 deti a ich rodiny sú základom našej „šarišskej vetvy“: Margita (1913), Alžbeta (Haža 1917), Agnesa (1919) a Imro (1921). Alžbeta sa stala mníškou, žila v Holandsku, Agnesa sa vydala za Jozefa Kropucha a jej rodi-

• 1931: hrdý otec Štefan a jeho deti – lekári (zľava): Anton, Veronika, Imro a Jozef

na žije v Malom Šariši, Imro sa oženil do rodiny Oršulákovcov v Šarišských Michalánoch a obaja dochovali Margitu, ktorá zostala single pre vrodené vyklbenie nohy.

- Imrich (1897) vyštudoval medicínu a celý život pôsobil ako úspešný praktický lekár v Hlohovci a Veronika (1902) po štúdiu v Prahe na Karlovej Univerzite žila so svojim manželom – obaja ako zubní lekári v Prahe.
- Doma, na východe, zostali ďalšie 2 deti Štefana: Jozef (1900), v Prešove a v Košiciach ako organizátor verejného zdravotníctva a Anton (1905) ako dlhoročný primár gynekologicko-pôrodnického oddelenia v Prešove.

Môj dedo Štefan bol jednoduchý ale vo svete rozhladený, rozumný človek, ktorý ako „Amerikán“ pochopil, že vzdelanie je perspektívne. Bol rodinne založený, posledné roky života si užíval so svojimi deťmi a mal rád vnúčatá. Ale vždy sa vracal do Župčian, v ktorých žil so svojou Veronkou.

Veronika je pochovaná na cintoríne v Župčanoch, Štefan spočíva na prešovskom verejnom cintoríne v rodinnej hrobke Fričovcov a Duchoňovcov.

Poznámka: Podrobné údaje o Štefanovi a jeho rodine sú uložené v osobnom fonde Fričovcov v Štátnom archíve v Košiciach.

MUDr. Ivan Frič, vnuk Štefana

• 1937: Dedo Štefan a deti Jozefa: Ivan (1933) a Tomáš (1935)

zdravotné ortopedické
matrace

Vyspíte sa na to
U nás sa nakupuje poležiačky:)

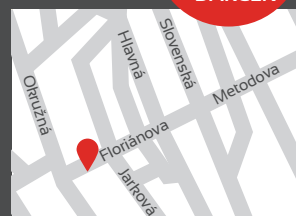

Župčany 176
Prešov

Floriánova 3, PREŠOV
presov@dormisan.eu

www.dormisan.eu

DELIZIE
PASTICCERIA ITALIANA

PASTICCERIA ITALIANA

PRVÁ TALIANSKA CUKRÁREN NA SLOVENSKU

Objednávky: +421 911 394 494 cukrarendelizie
Osobný odber u nás: Hlavná 77, Prešov, info@delizie.sk

Župčianske noviny. Ročník 3 (2025), č. 2. (2/2025). Evidenčné číslo periodika: EV 6096/23/PT. ISSN 2730-0714

Vydáva Obecný úrad Župčany, Župčany 95, 080 01 Prešov. Vychádza 4 krát ročne. IČO vydavateľa – IČO 00 328 073

Redakcia: šéfredaktor Samuel Kucharik, redaktori: Mgr. Martin Dluhoš, PhDr. Martina Krempaská, Mgr. Erik Ondria, PhD., Bc. Anna Val'ková.

Jazyková úprava Mgr. Patrícia Krempaská. Grafická úprava Bc. Martin Hajduk. Tlač Rotaprint Košice.

Poštová adresa redakcie totožná s adresou vydavateľa. Email: noviny@zupcany.sk

© Autorské práva vyhradené. Rozmnožovanie textu, fotografií a ostatného materiálu z novín v akejkoľvek podobe len so súhlasom vydavateľa.